

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล FACTORS AFFECTING SELF – DIRECTED LEARNING OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN THE DIGITAL AGE

พินพิรัตน์ คนสนิท และต้องลักษณะ บัญธรรม*

Pinpirat Khonsanit and Tongluck Boontham

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Faculty of Technical Education, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

*Corresponding Author E-mail: tongluck@rmutt.ac.th

Received February 29, 2024; Revised April 12, 2024; Accepted June 1, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล 2) ระดับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำนวน 353 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .97 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความมีวินัยในตนเอง บรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา เจตคติ และการเห็นคุณค่าและการยอมรับตนเอง สามารถพยากรณ์การเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล ได้ร้อยละ 51.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล คือ $y' = 0.519 + 0.190X_1 + 0.009X_2 + 0.046X_3 + 0.166X_4 + 0.326X_5 + 0.139X_6$

คำสำคัญ: ปัจจัย, การเรียนรู้แบบนำตนเอง, ครูประถมศึกษา, ยุคดิจิทัล

Abstract

This research aimed to study: 1) the level of factors related to self-directed learning of primary school teachers in the digital age, 2) the level of self-directed learning of primary school teachers in the digital age, and 3) the factors affecting self-directed learning of primary school teachers in the digital age. The sample groups of this research consisted of 353 administrators and teachers of primary school under the jurisdiction of the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office, chosen with stratified random sampling. The research instrument used for collecting data was a five-point Likert scale questionnaire with the reliability of .97. The data were analyzed using the statistical analysis of mean, standard deviation, and multiple regression analysis by enter method.

The research results revealed that: 1) the overall mean of the factors related to self-directed learning of primary school teachers in the digital age was at a high level; 2) The overall mean of self-directed learning of primary school teachers in the digital age was at a high level and 3) The factors affecting self-directed learning of primary school teachers in the digital age were self-efficacy, achievement motivation, self-discipline, atmosphere and educational environment, attitude, and self-esteem and acceptance. The factors could predict the level of self-directed learning of primary school teachers in the digital age at 51.90% with a statistical significance level of .05. The equation for predicting factors affecting the self-directed learning of primary teachers in the digital age is $y' = 0.519 + 0.190X_1 + 0.009X_2 + 0.046X_3 + 0.166X_4 + 0.326X_5 + 0.139X_6$.

Keywords: Factors, Self-Directed Learning, Primary School Teacher, Digital Age

บทนำ

โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเข้าสู่ยุคที่เทคโนโลยี ไม่ได้เป็นเพียงแค่เครื่องมือที่สนับสนุนการทำงานเพียงอย่างเดียว แต่เทคโนโลยีมีบทบาทกับการดำรงชีวิตในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมหรือกระบวนการทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเปลี่ยนไปจากเดิม ผู้อำนวยการคณะกรรมการด้านการศึกษาและทักษะขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ได้เสนอนโยบายแนวทางสู่การเรียนรู้ที่มุ่งเปลี่ยนแปลงการศึกษาเชิงลึกจากการถอดบทเรียนของบรรดานักการศึกษาในการรับมือกับปัญหาด้านการศึกษาที่เกิดจากวิกฤตการระบาดของโควิด-19 นักปฏิรูปการศึกษาให้ความสำคัญในการจัดการกับปัญหา

ด้านการศึกษาเพียงบางส่วนแต่ยังมีปัญหาอีกมากมายที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข การปฏิรูปการศึกษาจึงไม่ค่อยประสบความสำเร็จ เว้นแต่จะสร้างความเข้าใจและความรู้สึกในการเป็นเจ้าของการเปลี่ยนแปลงร่วมกันให้เกิดขึ้น จากการร่วมมือกันปรับเปลี่ยนผู้คน เกิดการหลอมรวมวิธีคิดเข้าด้วยกัน บุคลากรในแวดวงการศึกษาต่างลุกขึ้นมาตอบสนองและช่วยกันออกแบบวิธีการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น เพื่อช่วยให้ทุกคนประสบความสำเร็จ (OECD, 2020) ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของครู โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างมากทางการศึกษา ส่งผลกระทบให้แวดวงทางการศึกษาซึ่งกำลังจะแปรสภาพจากอดีตที่ใช้ห้องเรียนเป็นสถานที่ให้ความรู้ที่มีครูทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับผู้เรียนเพียงอย่างเดียว มาเป็นการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ผู้สอนต้องเรียนรู้พร้อมผู้เรียน ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอน แผนการสอน เทคนิคการสอนหรือนวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ ที่จะพัฒนาการสอน การเรียนรู้ให้ทันตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2562-2565 ได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะในการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม และยังมีครูบางส่วนที่จำเป็นจะต้องสอนโดยไม่ตรงกับวิชาเอกของตน ขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาส่งผลให้การจัดการเรียนรู้รวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี, 2562) ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง การพัฒนาครูมีวิธีการที่หลากหลายซึ่งในปัจจุบันการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นทางเลือกที่เชื่อว่าเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ครูสามารถเรียนรู้ได้อย่างอิสระ และเลือกวิธีการเรียนรู้ของตนเองอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นกระบวนการที่บุคคลมีความคิดริเริ่มในการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ การตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ การพบปะบุคคลหรือแหล่งเอกสารในการเรียนรู้ การเลือกและเสริมแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้โดยได้รับหรือไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นก็ตาม (Knowles, 1975; อ้างอิงจาก ขจิตา มัชฌิมา และคณะ, 2564) จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษา ศึกษาการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษา และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล

โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเองจากงานวิจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

- 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 2) การเห็นคุณค่าและการยอมรับตนเอง
- 3) เจตคติ
- 4) ความมีวินัยในตนเอง
- 5) การรับรู้ความสามารถของตนเอง และ
- 6) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

ซึ่งผลการวิจัยนี้เป็นประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูในการเสริมสร้างการพัฒนาตนเองและพัฒนากิจการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาระดับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล

การทบทวนวรรณกรรม

1. หลักการและความหมายการเรียนรู้แบบนำตนเอง

การเรียนรู้แบบนำตนเอง หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีเป้าหมายและใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างหลากหลาย มีความมุ่งมั่นเพียรพยายามจนเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และสมรรถนะตาม เป้าหมายที่ผู้เรียนกำหนดไว้ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเริ่มต้นจากความสนใจใฝ่รู้ ประกอบกับการมีวินัย และความรับผิดชอบนำตนเองไปสู่การเรียนรู้ที่มีความหมาย รู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด นำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาตนเองในยุคปัจจุบัน (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2564)

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีการวิเคราะห์ความต้องการสิ่งที่จะเรียน มีวิธีการเลือกและแสวงหาความรู้ มีกระบวนการเรียนรู้ เริ่มต้นด้วยการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ การค้นหาและเลือกแหล่งการเรียนรู้ ทั้งบุคคลและวิทยาการ สื่อต่าง ๆ มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการตัดสินใจ และสามารถประเมินผล การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะเป็นไป (มนต์ทิชา ชมดี, 2564)

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง

ปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง แรงผลักดัน เป็นความปรารถนา และความพยายามอย่างสูงของบุคคล ด้วยความมุ่งมั่น มานะบากบั่น ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุเป้าหมายอันดีเลิศ สามารถจูงใจตนเองในการทำสิ่งที่เหนือกว่า เพื่อผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานความเป็นเลิศที่ตนเองตั้งไว้ 2) ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคาดการณ์ การวางแผนการตามความต้องการของตนเองอย่างรอบครอบ มีความเพียรพยายามต่อสู้กับอุปสรรค โดยมุ่งที่จะให้เกิดความสำเร็จทางการเรียนในอนาคต 3) การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกว่าคุณค่าเท่าเทียมกับผู้อื่น และรู้สึกว่าคุณค่ามีความสำคัญ มีความภาคภูมิใจในตนเอง หรือความเชื่อมั่นในตนเองสามารถควบคุมตนเอง ได้รับการยกย่องและการยอมรับ มีความมั่นใจใน การกระทำต่าง ๆ ของตนเองได้ โดยไม่ต้องรอพึ่งผู้อื่นหรือสิ่งอื่น โดยสื่อออกมาในลักษณะของพฤติกรรม 4) ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองที่จะยับยั้งเป็นตัวของตัวเอง ให้สามารถบังคับควบคุมพฤติกรรมส่วนตัว รวมทั้ง

อารมณ์ของตนเองให้กระทำ เพื่อเกิดการเรียนรู้จนบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ การควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้ประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือความต้องการที่ตั้งใจไว้และต้องอยู่ในกฎและระเบียบของสังคม (มณฑิตา ชมดี, 2564)

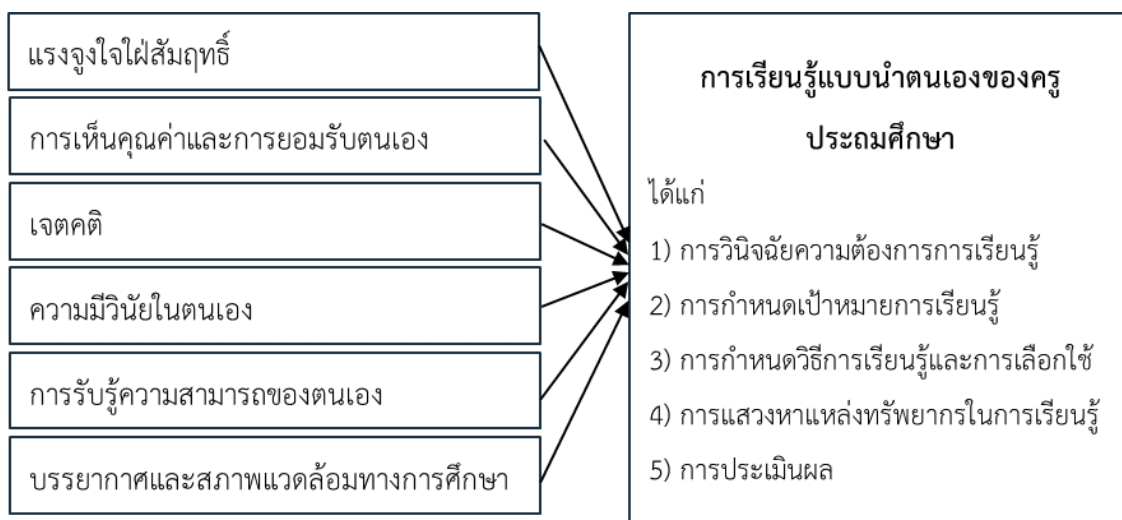
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเอง มี 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพแห่งตน และการมุ่งอนาคตควบคุมตน 2) ปัจจัยสภาพแวดล้อม ได้แก่ การสนับสนุนจากคนรอบด้าน การได้รับแบบอย่างความรับผิดชอบ บรรยากาศทางสังคมและสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย (ขจิตา มัชฌิมา และคณะ, 2564)

3. การเรียนรู้ของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล

นโยบายและจุดเน้นในการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลตามกรอบระดับสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ความสำคัญพร้อมทางด้านวิชาการ และทักษะในการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ พัฒนาขีดความสามารถของครูและบุคลากรให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกอนาคต เนื่องจากครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้มีความสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ครูจึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความสามารถให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของครู จึงต้องออกแบบกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่บูรณาการกับการทำงานเพื่อให้ครูได้ปรับปรุงการสอนที่จะส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ความสำเร็จของทุกรูปแบบทุกกิจกรรมของการพัฒนาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีพันธสัญญาต่อการเรียนรู้ที่กระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง การจัดสรรเวลา และได้รับการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ จากผู้บริหารเพื่อที่ครูสามารถนำสิ่งที่ตนได้เรียนรู้สู่การปฏิบัติสอนในงานประจำ และได้รับข้อมูลย้อนกลับอย่างสม่ำเสมอจากเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดจากการสังเคราะห์งานวิจัย ประกอบด้วย 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2) การเห็นคุณค่าและการยอมรับตนเอง 3) เจตคติ 4) ความมีวินัยในตนเอง 5) การรับรู้ความสามารถของตนเอง 6) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา (ขจิตา มัชฌิมา และคณะ, 2564; มณฑิตา ชมดี, 2564; Archana Prabu Kumar, 2021; และ Nurjannah Ramli, 2018)

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูประถมศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำนวน 2,519 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูประถมศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ขนาดความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ, 2555) จำนวน 353 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามสังกัดและตำแหน่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษายุคดิจิทัล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2) การเห็นคุณค่าและการยอมรับตนเอง 3) เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) ความมีวินัยในตนเอง 5) การรับรู้ความสามารถของตนเอง และ 6) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษายุคดิจิทัล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 1) การวินิจฉัย

ความต้องการการเรียนรู้ 2) การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ 3) การกำหนดวิธีการเรียนรู้และการเลือกใช้ 4) การแสวงหาแหล่งทรัพยากรในการเรียนรู้ และ 5) การประเมินผล

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.60 ขึ้นไป มาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว โดยทดลองใช้ (Try out) จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.97 ถือว่าแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 353 ฉบับทางไปรษณีย์และตนเอง และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 100

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษา ยุคดิจิทัล พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24, SD = 0.62$) โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ ปัจจัยความมีวินัยในตนเอง ($\bar{X} = 4.47, SD = 0.57$) ปัจจัยเจตคติ ($\bar{X} = 4.33, SD = 0.61$) ปัจจัยการเห็นคุณค่าและการยอมรับตนเอง ($\bar{X} = 4.29, SD = 0.63$) ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 4.21, SD = 0.64$) ปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนเอง ($\bar{X} = 4.16, SD = 0.63$) และปัจจัยด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.98, SD = 0.62$) มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษา

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครู	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	4.21	0.64	มาก
2. การเห็นคุณค่าและการยอมรับตนเอง	4.29	0.63	มาก
3. เจตคติ	4.33	0.61	มาก
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครู	$\bar{X}$	SD	แปลผล
4. ความมีวินัยในตนเอง	4.47	0.57	มาก
5. การรับรู้ความสามารถของตนเอง	4.16	0.63	มาก
6. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา	3.98	0.62	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	4.24	0.62	มาก

2. ผลการศึกษาระดับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาทุกวัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบนำตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15, SD=0.70$) โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ การกำหนดวิธีการเรียนรู้และการเลือกใช้ ($\bar{X} = 4.24, SD=0.63$) การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.23, SD=0.63$) การวินิจฉัยความต้องการการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.22, SD=0.61$) การแสวงหาแหล่งทรัพยากรในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.11, SD=0.65$) และการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.96, SD=0.70$) มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษา

การเรียนรู้แบบนำตนเอง	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. การวินิจฉัยความต้องการการเรียนรู้	4.22	0.61	มาก
2. การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้	4.23	0.63	มาก
3. การกำหนดวิธีการเรียนรู้และการเลือกใช้	4.24	0.63	มาก
4. การแสวงหาแหล่งทรัพยากรในการเรียนรู้	4.11	0.65	มาก
5. การประเมินผล	3.96	0.70	ปานกลาง
รวม	4.15	0.65	มาก

3. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษา พบว่า มีระดับความสัมพันธ์ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3 – 4

ตารางที่ 3 ตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษา

ปัจจัย	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	Y
X_1	1.00						
X_2	.564**	1.00					
X_3	.543**	.597**	1.00				
X_4	.384**	.541**	.556**	1.00			
X_5	.460**	.583**	.604**	.512**	1.00		
X_6	.337**	.345**	.210**	.189**	.363**	1.00	
Y	.516**	.513**	.512**	.502**	.635**	.419**	1.00

** $p \leq .01$

จากตารางที่ 3 พบว่า สัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับ ดังนี้ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ($r_{5y} = 0.635$) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($r_{1y} = 0.516$) การเห็นคุณค่าและการยอมรับตนเอง ($r_{2y} = 0.513$) เจตคติ ($r_{3y} = 0.512$) ความมีวินัยในตนเอง ($r_{4y} = 0.502$) และบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ($r_{6y} = 0.419$)

ตารางที่ 4 ตารางแสดงค่าสมการถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษา

ปัจจัย	b	S.E.b	β	t	Sig.
ค่าคงที่ (b)	.481	.198		2.425	.000
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (x_1)	.190	.048	.191	3.942	.000**
การเห็นคุณค่าและการยอมรับตนเอง (x_2)	.009	.050	.010	.181	.857
เจตคติ (x_3)	.046	.048	.052	.953	.341
ความมีวินัยในตนเอง (x_4)	.166	.044	.180	3.747	.000**
การรับรู้ความสามารถของตนเอง (x_5)	.326	.048	.353	6.778	.000**
บรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา (x_6)	.139	.032	.177	4.277	.000**
$R^2 = .519$ $R = .721$					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาทุกตัวมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.721 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.519 หมายถึง ตัวพยากรณ์ทุกตัวร่วมกันพยากรณ์การเรียนรู้แบบนำตนเองร้อยละ 51.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์รายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าอำนาจจำแนกมากที่สุด คือ ปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนเอง (x_5) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.326 รองลงมา ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (x_1) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.190 ปัจจัยความมีวินัยในตนเอง (x_4) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.166 ปัจจัยบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา (x_6) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.139 ส่วนปัจจัยเจตคติ (x_3) และปัจจัยการเห็นคุณค่าและการยอมรับตนเอง (x_2) สามารถพยากรณ์การเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาทุกตัวได้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$y' = 0.519 + 0.190X_1 + 0.009X_2 + 0.046X_3 + 0.166X_4 + 0.326X_5 + 0.139X_6$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z'y = 0.191X_1 + 0.010X_2 + 0.052X_3 + 0.180X_4 + 0.353X_5 + 0.177X_6$$

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยอภิปรายประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ปัจจัยความมีวินัยในตนเองที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากบุคคลนั้นต้องมีวินัยในตนเอง ความมีวินัยในตนเองประกอบด้วยคุณลักษณะความสามารถในการควบคุมตนเองให้สามารถบังคับควบคุมพฤติกรรมส่วนตัวของตนเองให้กระทำการใด ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จนบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้และต้องอยู่ในกฎระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับของสังคม รวมถึงการมีความรับผิดชอบต่อตนเองให้ปฏิบัติตามเป้าหมายหรือความต้องการที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งความรับผิดชอบต่อตนเองนี้ เป็นส่วนสำคัญที่นำไปสู่กระบวนการที่สนับสนุนการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพราะความรับผิดชอบต่อตนเองเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่จะกระตุ้นให้เกิดการตระหนักรู้การตัดสินใจการวางแผน การดำเนินการและการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้แบบนำตนเองต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ มณฑิตา ชมดี (2564) กล่าวว่า ความมีวินัยในตนเอง เป็นความสามารถในการควบคุมตนเองที่จะยับยั้งเป็นตัวของตัวเองให้สามารถบังคับควบคุมพฤติกรรมส่วนตัว รวมทั้งอารมณ์ของตนเองให้กระทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จนบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ การควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้ประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือความต้องการที่ตั้งใจไว้และต้องอยู่ในกฎและระเบียบของสังคม และยังพบว่าปัจจัยบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองน้อยที่สุด ทั้งนี้เกิดจากด้วยยุคสมัยที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าการเรียนรู้ของบุคคลสามารถเลือกบรรยากาศสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยบุคคลสามารถเข้าถึงข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ตที่เอื้อต่อการเรียนรู้ผ่านทางเว็บไซต์ต่าง ๆ โดยบุคคลสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่และตลอดเวลา สอดคล้องกับ ขจิตา มัชฌิมา และคณะ (25648) กล่าวว่า บรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

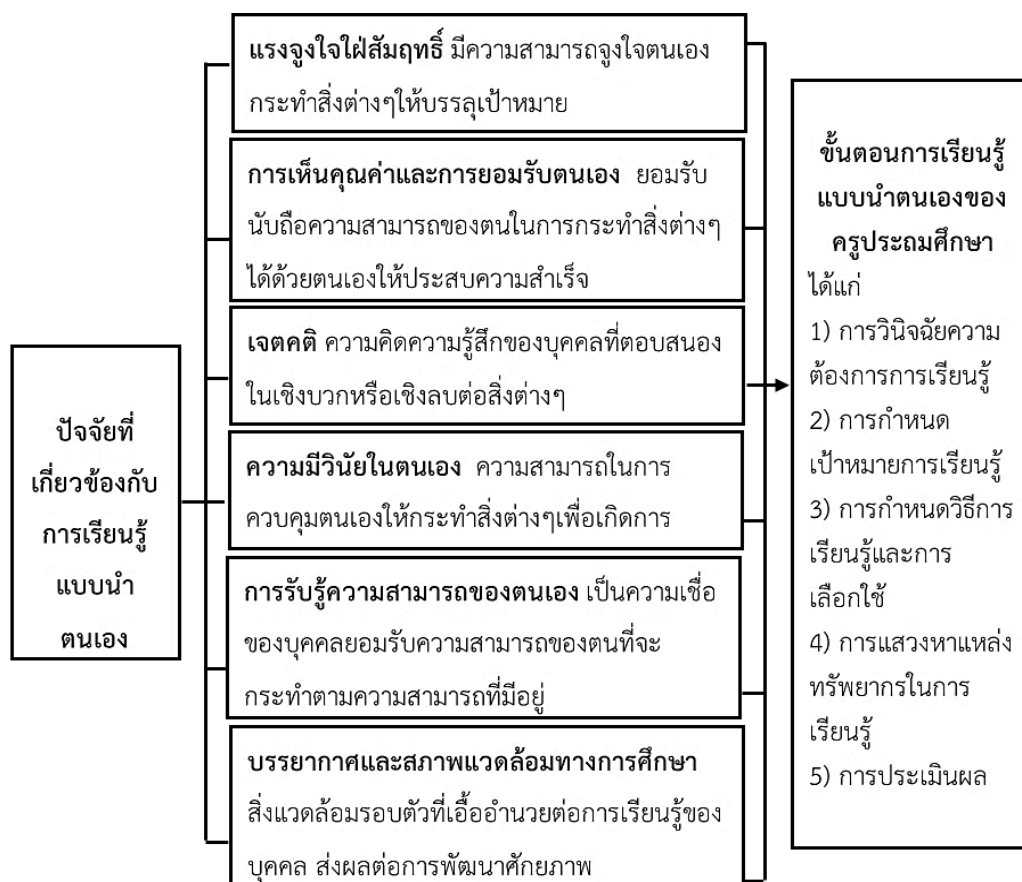
2. การเรียนรู้แบบนำตนเอง ขั้นตอนการกำหนดวิธีการเรียนรู้และการเลือกใช้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่บุคคลมีความต้องการในการเรียนรู้ จำเป็นต้องเข้าใจตนเองในฐานะผู้เรียนเพื่อที่จะเข้าใจความต้องการของตนเอง และมีส่วนร่วมในกำหนดวิธีการเรียนรู้ของตนเอง และการเลือกใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเอง สอดคล้องกับ ทะเนศ วงศ์นาม (2565) และการเรียนรู้แบบนำตนเอง ขั้นตอนการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินการเรียนรู้เป็นขั้นที่บุคคลสรุปและประเมินผลการแก้ไขอุปสรรคของกระบวนการเรียนรู้ของตนเองเน้นการประเมินตามสภาพจริงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ บุคคลนั้นอาจจะไม่ได้กำหนดวิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เกิดจากตัวบุคคลขาดทักษะการวิเคราะห์ประเมินระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของตนเองได้อย่างตรงไปตรงมาได้ อาจจะต้องให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลเพื่อนำผลการประเมินออกแบบวิธีการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อกำหนดเป้าหมายใหม่ สอดคล้องกับ สนธยา หลักทอง (2562)

3. ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาได้ร้อยละ 51.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์มากที่สุด คือการรับรู้ความสามารถของตนเอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีความเชื่อและประเมินความสามารถและทักษะของตนเอง ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะตัดสินใจลงมือกระทำการใด ๆ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ซลิตาร์ตัน คิตฎุก (2565) กล่าวว่า การประเมินตนเองเกี่ยวกับความสามารถของตนเองว่าตนเองมีความสามารถ หรือมีความเชื่อมั่นที่จะตัดสินใจในการกระทำของตนเองที่เกี่ยวกับการเรียนในระดับใด โดยมีการจัดระบบการปฏิบัติงาน การวางแผนในการปฏิบัติงาน และการกระทำต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายได้หรือไม่มากนักน้อยเพียงใด และบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษา สอดคล้องกับ มณฑิตา ชมดี (2564) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คือความมีวินัยในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บรรยากาศการเรียนและสภาพทางการศึกษา สำหรับปัจจัยเจตคติและปัจจัยการเห็นคุณค่าและการยอมรับตนเอง สามารถพยากรณ์ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัลได้แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องมาจากการเข้าสู่โลกดิจิทัล การทำงานของแต่ละบุคคลในบริบทของการศึกษา เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก ทำให้ครูผู้สอนต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ เทคนิค และวิธีการสอนเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงเกิดความกลัวต่อการเปลี่ยนแปลง หากไม่ปรับตัวเข้าสู่โลกดิจิทัลการพัฒนาความรู้ความสามารถก็ไม่สามารถก้าวตามทันเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญ คือ ทศนคติหรือเจตคติ เป็นสิ่งที่ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลที่นำมาสู่การตัดสินใจที่จะกระทำการใดสิ่งหนึ่ง ดังนั้น เจตคติจึงเป็นความรู้สึกและความคิดของบุคคล การที่บุคคลจะกระทำการใดเรื่องหนึ่งให้ดีหรือประสบความสำเร็จนั้น ส่วนใหญ่มักมาจากความชอบ ความอยากทำ ถ้าบุคคลนั้นไม่มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้นแล้วก็อยากที่จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ธีระ ยอน (2562) พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองและเจตคติต่อการเรียนไม่สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ เกิดจากสาเหตุบางประการโดยเฉพาะสภาพและบริบทการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน เช่นเดียวกับปัจจัยการเห็นคุณค่าและการยอมรับตนเอง ถ้าบุคคลที่มีคุณค่าในตนเองสูงสามารถยอมรับและมั่นใจในความสามารถของตนเองว่าสามารถกระทำการต่าง ๆ ได้สำเร็จตามความตั้งใจ หากบุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำไม่มีความภาคภูมิใจ ไม่มีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองก็จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง สอดคล้องกับ มณฑิตา ชมดี (2564) พบว่า บุคคลเมื่อมีการเห็นคุณค่าในตนเองแล้วก็จะมีความเชื่อ มีกำลังใจที่คิดว่าตนสามารถที่จะพัฒนาได้ในทุก ๆ ด้านแต่ยังพบปัญหาด้านความแตกต่างของแต่ละบุคคลตั้งแต่ลักษณะทางกายภาพ ความสามารถ ค่านิยม ตลอดจนสุขภาวะทางจิต รวมถึงสังคมและวัฒนธรรมที่อาศัยอยู่ การเห็นคุณค่าและการยอมรับตนเองจึงส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

แผนภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการเรียนรู้แบบนำตนเอง

จากแผนภาพที่ 2 จะแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษายุคดิจิทัล มีทั้งหมด 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2) การเห็นคุณค่าและการยอมรับตนเอง 3) เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) ความมีวินัยในตนเอง 5) การรับรู้ความสามารถของตนเอง และ 6) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ส่งผลให้ครูเกิดการเรียนรู้แบบนำตนเองตามขั้นตอน ดังนี้ 1) การวินิจฉัยความต้องการการเรียนรู้ 2) การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ 3) การกำหนดวิธีการเรียนรู้และการเลือกใช้ 4) การแสวงหาแหล่งทรัพยากรในการเรียนรู้ และ 5) การประเมินผล

สรุป

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษายุคดิจิทัล พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยทุกปัจจัยส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อมเนื่องจากครูจำเป็นต้องมี

คุณลักษณะของการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาหลักสูตรด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง จะช่วยแก้ปัญหาสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัย พบว่า การเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษายุคดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนขั้นตอนการเรียนรู้แบบนำตนเองน้อยที่สุด คือ การประเมินผล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายสนับสนุนพัฒนา ส่งเสริมครูให้เกิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง

1.2 จากการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษายุคดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองน้อยที่สุด คือ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดควรร่วมมือในการปรับปรุงและพัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา เพราะสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ดีจะสนับสนุนและส่งเสริมครูให้เกิดการเรียนรู้แบบนำตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูประถมศึกษาในยุคดิจิทัล เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. สืบค้น 9 พฤษภาคม 2566. จาก <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-fiscal-year-2024/> .
- ขจิตา มัชฌิมา, เป๋าไทย วงศ์เหลา, ธนกร สุทธิสนธิ์, และสมพร เทพนิม. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 16(1), 15-30.
- ชลิตารัตน์ คิตถูก. (2565). การศึกษาการรับรู้ความสามารถตนเอง และแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ทะเนศ วงศ์นาม. (2565). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองของครูพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธีระ ยอน. (2562). ปัจจัยคัดสรรทางจิตวิทยาที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 6 จังหวัดกำแพงธม ราชอาณาจักรกัมพูชา (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑิตา ขมดี. (2564). แนวทางการส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของพลทหารกองประจำการในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับชั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2564). การเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ (*Creative self-directed learning*). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุข. (2555). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสม สำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนธยา หลักทอง. (2562). การพัฒนาโมเดลการฝึกอบรมแบบผสมผสานตามหลักการนำตนเองเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการรู้ดิจิทัล สำหรับครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี. (2562). แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2562 -2565) จังหวัดปทุมธานี. สืบค้น 19 มีนาคม 2566. จาก http://www.pathumpeo.com/news-detail_2038_28456.
- Archana Prabu Kumar. et al. (2021). *Validation of Internal structure of Self-Directed Learning Readiness Scale among Indian Medical Students using factor analysis and the Structural equation Modelling Approach*. Retrieved November 15, 2022. from <https://bmcmmededuc.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12909-021-03035-6>.
- Nurjannah Ramli. (2018). External Factors, Internal Factors and Self-Directed Learning Readiness. *Journal of Education and e-Learning Research*. 5(1), 37–42.
- OECD. (2020). *Post-COVID education will use the entire world as a classroom. with self-directed learning (Self-Directed Learning)*. Retrieved May 9, 2023. from <https://www.eef.or.th/news-21-12-20/>.